

[Ministeren for offentlige arbejder.]

reglerne om refusion af kommunernes vej-udgifter.

Da jeg ved min fremsættelse i sidste samling gjorde udførligt rede for lovforslagene, er det næppe påkrævet, at jeg nu på ny går i enkeltheder, og jeg vil derfor indskrænke mig til at henvise til mine bemærkninger ved fremsættelsen i forrige samling, Folketingstidende 1955-56, sp. 2574-2586.

Jeg tillader mig med disse bemærkninger at anbefale de to lovforslag til det høje folketings hurtige og velvillige behandling.

Ministeren for handel, industri og søfart (Lis Groes): Herved har jeg den ære for det høje ting at fremsætte *forslag til lov om skibsregistrering* samt i forbindelse hermed *forslag til lov om ændringer i søloven*.

Forslagene er udarbejdet af den af handelsministeriet i 1952 nedsatte kommission til revision af den gældende lovgivning vedrørende skibes registrering. Af kommissionsbetænkningen, der blev afgivet i september 1955, og som med den højtærede formands tilladelse vil blive omdelt til tingets medlemmer, fremgår det, at der inden for kommissionen — bortset fra et enkelt mindre betydningsfuldt spørgsmål — har været fuld enighed om de udarbejdede lovudkast. Under hensyn hertil har jeg ment at burde søge kommissionens forslag lovfæstet. De nu fremsatte lovforslag er i overensstemmelse med kommissionsudkastene, bortset fra visse formelle og redaktionelle rettelser og nogle enkelte mindre væsentlige ændringer, som er fremkommet under de forhandlinger, der efter betænkningens afgivelse er blevet ført med interesserede ministerier og organisationer. For disse ændringer er der gjort nærmere rede i bemærkningerne til lovforslagene.

Som det vil fremgå af kommissionsbetænkningen, har man med hensyn til skibsregistreringsloven valgt den fremgangsmåde at udarbejde en helt ny lovtekst, idet den gældende lovgivning på dette område, der stammer fra 1892, er meget uoverskuelig, ikke mindst som følge af de ændringer, loven gennem årene har været underkastet. Hertil kommer, at den gældende lov indeholder en del tekniske detaljer af større eller mindre betydning, som efter moderne

lovteknik retteligt hører hjemme i cirkulærer og bekendtgørelser.

Hvad skibsregistreringens offentligretlige side og selve registreringssystemet angår, indeholder lovforslaget ikke bestemmelser, der på afgørende måde bryder med den gældende ordning. Man har således foreslået den gældende registreringsordning opretholdt med bevarelse af distriktsregistreringskontorerne uden for København, omend med en noget forenklet forretningsgang. Også selve skibsregistreringen tænkes forenklet i teknisk henseende ved anvendelse af moderne former for registre og kartoteker og ved standardisering af dokumentformularer m. m.

Registreringsgrænsen foreslås fremdeles fastsat til 20 tons brutto, dog med den meget vigtige nydannelse, at der foreslås åbnet adgang til fakultativ registrering af skibe mellem 5 og 20 tons. Herved skabes der mulighed for, at panterrettigheder i sådanne mindre skibe, der hidtil har måttet tinglyses efter de for løsøre gældende regler, fremtidig kan opnå en bedre retsstilling gennem registrering. Man regner med, at denne adgang vil blive benyttet i betydelig udstrækning, navnlig for så vidt angår mindre fiskerfartøjer.

Skibe under 20 t skal ifølge lovforslaget ligesom hidtil optages i fartøjsfortegnelsen, der føres lokalt ved distriktskontorerne. Kommissionen har foreslået den forenkling i forhold til den gældende ordning, at lystfartøjer fremtidig ikke skal kunne optages i fartøjsfortegnelsen, idet man efter grundig undersøgelse af spørgsmålet er kommet til det resultat, at en sådan registrering — som heller ikke finder sted i Norge og Sverige — er unødvendig. Jeg skal med hensyn til begrundelsen for dette standpunkt henvise til kommissionsbetænkningen. Som det vil ses, har der på dette ene punkt ikke været fuld enighed inden for kommissionen, idet tolddepartementets repræsentant har ønsket, at registreringen af lystfartøjer opretholdes. Jeg har dog ment også her at burde følge den af kommissionens flertal foreslåede løsning.

De særlige regler om skibsnavne og om registrering af skorstensmærker og kontorflag, der blev gennemført ved en tillægslov i 1941, er indarbejdet i lovudkastet med den ændring, at registrering af skorstens-

[Ministeren for handel, industri og søfart.]

mærker og kontorflag fremtidig ikke gøres obligatorisk således som efter den gældende lov, idet man har fundet, at denne registrering ikke har offentligretlig interesse, men alene tilsigter at beskytte private forretningsmæssige interesser.

Hvad registreringens civilretlige side angår, har man ved udarbejdelsen af lovforslagene haft for øje at søge de i tinglysningsloven indeholdte retsregler vedrørende fast ejendom overført på registrering af skibe i størst muligt omfang. Lovforslagets afsnit om rettighedsregistrering indeholder således regler om registreringens retsvirkninger, der er ganske på linje med tinglysningsloven. Det samme gælder reglerne om pant m. v. i lovforslagets §§ 48-50 og erstatningsreglerne i forslagets § 55. I konsekvens heraf får chefen for skibsregistret en noget anden stilling end den hidtidige skibsregistrator, idet der i en vis udstrækning tillægges hans afgørelser judiciel karakter og åbnes adgang til at indbringe sådanne afgørelser til prøvelse ved landsretten.

Skibe, der må anses for hjemmehørende i Grønland, har efter den gældende lovgivning ikke kunnet undergives registrering, idet adgangen til registrering kun gælder skibe, der er hjemmehørende her i riget, hvorunder Grønland ifølge sølovens § 313 ikke er indbefattet. Efter at der i nyere tid er opbygget en grønlandsk fiskerflåde, foreligger der imidlertid et behov for en registreringsordning med deraf følgende adgang til registrering af pantehæftelser, for så vidt angår skibe og fartøjer hjemmehørende i Grønland. I betragtning af den ved den nye grundlov stedfundne ændring i Grønlands statsretlige stilling foreslås det derfor i forståelse med ministeriet for Grønland, at skibsregistreringsloven fuldt ud bliver gældende for Grønland, således at der oprettes et særligt grønlandsk registreringsdistrikt, sideordnet med de øvrige registreringsdistrikter. Det vil dog være nødvendigt at fastsætte særlige regler vedrørende fremgangsmåden ved registrering af skibe i Grønland, bl. a. under hensyn til Grønlands geografiske forhold. Da forberedelserne til gennemførelsen af registreringsordningen i Grønland muligt vil kræve nogen tid, er det i lovforslagets § 59 foreslået, at

tidspunktet for lovens ikrafttræden for Grønlands vedkommende fastsættes ved kgl. anordning.

Jeg skal endelig nævne, at der på foranledning af udvalget for nordisk lovsamarbejde har været ført forhandlinger med repræsentanter for Norge, Sverige, Finland og Island angående mulighederne for et nordisk samarbejde vedrørende revision af skibsregistreringsreglerne. Det har imidlertid under disse drøftelser vist sig, at den bestående lovgivning på dette område i de nordiske lande er meget uensartet, hvilket også gælder den administrative opbygning af registreringsvæsenet, og at det som følge heraf ikke vil være muligt at tilvejebringe en ensartet nordisk lovgivning på dette område. De stedfundne forhandlinger har under disse omstændigheder haft karakter af en gensidig udveksling af erfaringer og synspunkter med hensyn til en række spørgsmål af fælles interesse. Forhandlingerne har været værdifulde og til stor gensidig nytte for arbejdet med disse spørgsmål i de enkelte lande.

Med hensyn til det samtidig med forslaget til skibsregistreringslov fremsatte forslag til lov om ændringer i søloven skal jeg, idet jeg også her kan henvise til kommissionsbetænkningen, blot bemærke, at formålet med lovforslaget alene er at revidere de i sølovens kap. I indeholdte betingelser for adgangen til at have skib under dansk flag. Det væsentlige nye i forhold til den gældende sølov består deri, at kravet om, at bestyrelsen i et aktieselskab skal bestå af danske statsborgere eller personer med mindst 5 års fast bopæl i den danske stat, nu er ændret til, at $\frac{2}{3}$ af bestyrelsen skal bestå af danske statsborgere med bopæl her i riget. For interessentskaber vil lovforslaget betyde den ændring, at fremtidig kun $\frac{2}{3}$ af deltagerne behøver at være danske statsborgere. Endvidere har man ophevet kravet om, at bestyrelsesmedlemmerne skal være aktieejere. I øvrigt har man i lovforslaget søgt mere udførligt end i den gældende sølov at opregne de forskellige juridiske personer, der kan tænkes at optræde som ejere af dansk skib.

Med disse bemærkninger tillader jeg mig at anbefale lovforslagene til det høje tings hurtige og velvillige behandling.

Den første sag på dagsordenen var:

Spørgsmål til ministrene.

Af *Rasting* til justitsministeren:

„Vil justitsministeren foranledige, at spørgsmålet om anvendeligheden af straffelovens § 234 på visse her i landet i den senere tid udkomne bøger af anklagemyndigheden indbringes for højesteret?“

Rasting: Mit spørgsmål til den højtærede minister går ud på, om justitsministeren vil foranledige, at spørgsmålet om anvendeligheden af straffelovens § 234 på visse her i landet i den senere tid udkomne bøger af anklagemyndigheden indbringes for højesteret.

Allerede i forrige samling rejste jeg her i tinget spørgsmålet om pornografibestemmelserne i straffeloven med særligt henblik på en da udkommen publikation af seksuelt indhold, men jeg opnåede kun, at justitsministeren, efter at sagen havde været forelagt rigsadvokaten, erklærede ikke at ville rejse påtale i sagen. Jeg beklager dette resultat, fordi vedkommende bog omhandler forhold af udpræget seksuelt afsporet karakter og dens litterære værdi efter min opfattelse er højst problematisk.

Siden dengang har der på det litterære marked vist sig flere andre publikationer af beslægtet karakter. Her drejer det sig ganske vist om forholdet mellem personer af forskelligt køn. I det ene af tilfældene fremtræder publikationen som en udgave af et ældre, arabisk håndskrift; den bærer titlen „Den duftende have“. Østre landsret fik for kortere tid siden spørgsmålet om denne bogs beslaglæggelse til påkendelse, men frifandt. I mellemtiden er bogmarkedet blevet en ny, langt værre pornografisk publikation rigere, nemlig den amerikanske forfatter Henry Millers bog „Sexus“. Min liste over moderne pornografiske værker, der er udkommet på danske forlag, er ikke udtømmende, men jeg vil gerne angående sidstnævnte bog minde om, at Aarhuus Stiftstidende for nylig sendte det høje folketings medlemmer en artikel om og et uddrag af bogen.

Der er mellem de juridiske forfattere ikke fuld enighed om begrebet pornografi,

idet professor Hurwitz i sin kriminalret stærkt — efter min mening for stærkt — fremhæver det nyere, mere fri og liberale synspunkt med hensyn til dette spørgsmål. Andre forfattere, f. eks. landskommer Henrik Tamm og professor von Eyben så vel som i sin tid professor Krabbe, bygger på en stærk fremhævelse af, at pornografibegrebet også er anvendeligt på skrifter af utvivlsom litterær værdi. Tamm udtaler således — jeg beder om tilladelse til at citere —:

„selv hvor et skrift er af utvivlsom litterær værdi og er skrevet uden utugtigt formål, må skriftet dog anses for utugtigt, når det indeholder væsentlige afsnit, som skildrer kønslige forhold på en sådan måde, at skildringernes form og indhold på grovere vis og under hensyn til den læserkreds, for hvilken skriftet er bestemt, strider imod det på udgivelsestidspunktet her i landet efter den almindelige samfundsmoral herskende sædelighedsbegreb.“

Da det af mig rejste spørgsmål er af væsentlig samfundsmæssig betydning, ikke mindst etisk og pædagogisk i forholdet til den opvoksende ungdom, beder jeg den højtærede minister foranledige en højesteretsafgørelse i disse sager. Det forekommer mig, at man i anledning af den meget graverende bog „Sexus“ må ønske en afgørelse vedrørende det strafferetlige pornografibegreb ved landets højeste domstol.

Justitsministeren (Hans Hækkerup): Det er jo rigtigt, at der i den senere tid er fremkommet bøger, hvis indhold har været af en sådan karakter, at det har givet anklagemyndigheden anledning til at overveje spørgsmålet om tiltale efter straffelovens § 234, hvorefter det er strafbart at offentliggøre eller udbrede eller i sådan hensigt forfærdige eller indføre utugtige skrifter. Med hensyn til straffelovens § 234 har anklagemyndigheden i en årrække fulgt den hovedregel ikke at rejse tiltale, når der er tale om seksualskildringer i litterært prægede arbejder, som må antages at have andre intentioner end spekulation i sanselighed. Denne praksis har støtte i bestemmelsens forarbejder og i den retsvidenskabelige teori — den ærede spørger nævnte jo selv de synspunkter, professor Hurwitz har fremført — og mig forekommer

[Justitsministeren.]

det rigtigt, at anklagemyndigheden på dette område er særlig varsom med at slå ned i tvivlstilfælde, dels fordi den almindelige opfattelse af, hvad der forstås ved pornografi, stadig ændrer sig, dels fordi det stemmer bedst med den almindelige politiske grundsætning, at myndighederne normalt ikke bør sætte grænser for, hvad forfattere må skrive og borgerne læse, en regel, der kun bør fraviges, hvor vægtige samfundsmæssige hensyn gør det nødvendigt.

Det ville efter min opfattelse være meget betænkeligt at rejse tiltale mod udgivere af bøger, der indeholder seksualskildringer, når disse bøger tillige har et utvivlsomt litterært præg, i særdeleshed når de hidrører fra forfattere, der har en litterær position. Hvis anklagemyndigheden skulle forlade den hidtil fulgte linje og rejse tiltale efter § 234 i videre omfang, måtte man også foretage undersøgelse mod almindeligt anerkendte, herunder danske, forfattere, når disse i deres værker kommer ind på mere udførlige skildringer af seksuelle forhold. En afvejning af sådanne værkers litterære værdi over for de seksuelle beskrivelser mere eller mindre anstødelige karakter ville være en næsten uløselig opgave for politiet og anklagemyndigheden. Man kan ikke henvise anklagemyndigheden til blot at forelægge alle tvivlsomme sager for domstolene, når det dog er anklagemyndighedens pligt i hvert enkelt tilfælde selvstændigt at tage stilling til, om der foreligger et straffbart forhold, som kræver tiltalerejsning.

Det ærede medlem nævnte det forhold, at et dagblad i en pjece har ladet aftrykke et afsnit af en af de bøger, der her er tale om. Om dette initiativ finder jeg her kun anledning til at sige, at det pågældende afsnit isoleret betragtet er pornografisk, og at en særskilt udgivelse af det måtte medføre tiltalerejsning.

Selv om jeg altså ikke kan følge det ærede medlem hr. Rasting i hans ønske om en strengere praksis med hensyn til tiltale efter straffelovens § 234, er jeg enig med ham i, at det er vigtigt at beskytte ungdommen mod den egentlige pornografis skadelige virkninger. Såvel i anklagemyndigheden som i justitsministeriet er man klar

over problemets alvorlige karakter og vil også i fremtiden skride ind mod åbenbare overtrædelser af denne bestemmelse. I denne forbindelse kan jeg nævne, at der for tiden ved retten for Frederiksberg birk verserer en straffesag angående indførsel og forhandling af nogle bøger, som efter anklagemyndighedens opfattelse ikke kan antages at forfølge andre formål end rent pornografiske.

Rasting: Jeg takker den højtærede minister for redegørelsen, men jeg kan ikke godkende de synspunkter, der ligger til grund for den.

Jeg vil af den højtærede ministers redegørelse notere, at anklagemyndigheden ikke har været særlig ivrig til at rejse tiltale i disse sager, og det synes, som om anklagemyndigheden er blevet noget intimideret af den afgørelse, der fandt sted i beslaglæggelsessagen vedrørende bogen „Den duftende have“. Men anklagemyndighedens stilling er sandelig ikke domstolenes stilling, og jeg vil gerne have lov til at sige, at for mig at se er der en forværrelse i tonen og indholdet, når man går fra den omtalte bog og så til den nys udkomne „Sexus“; det er et betydelig mere graverende indhold, der dér er tale om.

Den højtærede minister påberåber sig den strafferetlige teori. Ja, det er rigtigt, at professor Hurwitz i en 2-3 linjer ganske henkastet gør opmærksom på, at der er en liberal linje, og gør opmærksom på, at det vil være vanskeligt at rejse tiltale, når værket har betydelig litterær værdi eller dog en litterær værdi, som det er værd at regne med. Jeg vil dog — med al respekt for professor Hurwitz — understrege, at professor Hurwitz, således som jeg allerede har sagt, ikke er den eneste repræsentant for dansk strafferetsteori i disse spørgsmål, men at de andre navne, som jeg nævnte og til dels citerede, også må veje tungt i anklagemyndighedens overvejelser.

Må jeg slutte med et tillægsspørgsmål til den højtærede justitsminister. Finder den højtærede minister, at loven, således som den praktiseres i øjeblikket efter sit indhold og sin ordlyd, er en god lov? Hvis den højtærede minister siger, det er en god lov, vil jeg foreslå, at man fra anden side tager initiativet til at få loven ændret,

[Rasting.]

og hvis den højtærede minister ikke synes, loven er god, vil jeg henstille, at den højtærede minister i fortsættelse af de overvejelser, han omtalte før, overvejer at få denne lovbestemmelse omredigeret og — måske i samråd med den stående strafferechtskommission — tager dette spørgsmål op til overvejelse.

Justitsministeren (Hans Hækkerup): Det ærede medlem hr. Rasting fremhævede, at andre retskyndige havde en anden opfattelse af dette spørgsmål end den, der er professor Hurwitz', og det ærede medlem citerede ligesom i afvigte folketingsår en udtalelse af en anden retslærd. Denne udtalelse gik ud på, at et skrift, selv når det er af utvivlsom litterær værdi, og selv om det er uden utugtigt formål, dog er utugtigt, pornografi, hvis det indeholder visse afsnit, som skildrer kønslige forhold på en sådan måde, at skildringens form og indhold på grovere vis under hensyn til den læserkreds, for hvilken skriftet er bestemt, strider mod det på udgivelsestidspunktet her i landet efter den almindelige samfundsmoral herskende sædelighedsbegreb.

Jeg vil imidlertid tro, at det ærede medlem vil være enig med mig i, at man, hvis man anlægger den betragtning, kommer ikke alene ind i særdeles vanskelige overvejelser ved afgørelsen af disse sager, men man nødes også til, hvis dette er grundlaget for opfattelsen, at foretage undersøgelser over for anerkendte forfattere, herunder danske skribenter, når de kommer ind på mere udførlige skildringer af seksuelle forhold.

Specielt vedrørende den af det ærede medlem hr. Rasting nævnte bog „Sexus“, vil jeg gerne sige, at det ærede medlem havde jo lejlighed til med rigsadvokaten at drøfte spørgsmålet om tiltalerejsning, og jeg går ud fra, at rigsadvokaten klart har redegjort for, hvilken opfattelse han har af spørgsmålet. Dette specielle spørgsmål har ikke været forelagt mig, men jeg vil

også her minde det ærede medlem om en ting til, nemlig at når man diskuterer alt dette, må man ikke overse den udvikling, man er inde i. Ser man på udviklingen, som den har formet sig fra tiden mange år tilbage, viser det sig, hvor farligt det er at lægge sig fast på en øjeblikkelig, bestemt opfattelse. Lad mig minde om, at Herman Bang blev anklaget for pornografi, og at i Sverige så fremtrædende forfattere som Fröding og Strindberg har været ude for det samme, selv om de altså blev frifundet. Jeg tror, opfattelsen her i landet hos anklagemyndigheden og justitsministeriet svarer nøje til den opfattelse, man har i Sverige.

Hvad angår det ærede medlems sidste spørgsmål: om jeg synes, det er en god lovbestemmelse, vil jeg næsten kalde det et spørgsmål, der er beregnet på at fange mig. Jeg vil derfor besvare spørgsmålet uden at anvende adjektivet god. Jeg vil sige det således, at jeg tror, lovbestemmelsen og den fulgte praksis er hensigtsmæssig.

Hermed sluttede spørgsmålet, og spørgetiden var dermed til ende.

Den næste sag på dagsordenen var:

Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående forslag til lov om ændringer i aktieselskabsloven.

Valgt blev: *Holger Eriksen, Erhard Jakobsen, Hans Knudsen, Th. Mikkelsen, Mørk, K. Axel Nielsen, Lars M. Olsen, Hans Rasmussen, Paabøl, Peder Christensen (Rebild), Erik Eriksen, Jørgen Gram, Anker Lau, Rasting, Fanger, Halfdan Hendriksen og Rager.*

Den følgende sag på dagsordenen var:

Anden (sidste) behandling af forslag til folketingsbeslutning om nedsettelse af et udvalg med henblik på revision af lov nr. 219